

Työeläkelaitoksille

SEURANNAISLAITOKSEN VAPAAKIRJAN YHTEENSOVITTAMINEN

Tällä tiedotteella muutetaan yleiskirjeiden A 70/93 ja A 20/95 ohjeita EU-eläkkeiden yhteensovittamisesta. Tämä ohje koskee kaikkia eläkelajeja (vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä sekä yksilöllistä varhaiseläkettä). Ohjeet muutetaan päätöksenteon nopeuttamiseksi, mutta uusien ohjeiden mukaan lasketun kokonaiseläkkeen määrä on sama kuin aikaisempien ohjeiden mukaan laskettuna.

1 Kansallinen eläke

Kansallisella eläkkeellä tarkoitetaan joko puhtaan kansallista tai sosiaaliturvasopimuksen mukaan laskettua kansallista eläkettä. Eläke on sosiaaliturvasopimuksen mukainen kansallinen eläke, jos eläkkeen tuleva aika ositeetaan sosiaaliturvamaiden vakuutuskausien suhteessa.

Kansalliseen eläkkeeseen tehdään normaali yhteensovitus.

2 EU-eläkkeen laskeminen

EU-eläkkeen teoreettinen eläke lasketaan yhtenä kokonaisuutena, mutta eri eläkejärjestelmät myöntävät omat eläkkeensä itse. Ongelmana on ollut se, että teoreettisen eläkkeen laskemiseen tarvittavien tietojen saaminen ulkomailta kestää kauan. Näin ollen myös vapaakirjalaitokset ovat joutuneet odottamaan pitkään näitä tietoja ennen kuin ne ovat voineet antaa lopullisen päätöksen, vaikka vapaakirjaeläkkeen määrä muuttuu teoreettisen eläkkeen yhteensovituksen vuoksi erittäin harvoin. Sen vuoksi ohjeet on uudistettu siten, että vapaakirjalaitos voi yleensä antaa päätöksensä heti lopullisena.

2.1 Teoreettisen laitoksen väliaikainen päätös

Teoreettinen laitos myöntää väliaikaisella päätöksellä kansallisen eläkkeen ja jää odottamaan ulkomailta teoreettisen eläkkeen laskemiseksi tarvittavia tietoja. Kansallista eläkettä laskiessaan teoreettinen laitos arvioi tarpeen mukaan hakemusasiakirjojen perusteella sosiaaliturvasopimusmaan vakuutuskaudet ja myöntää eläkkeen sosiaaliturvasopimuksen mukaisena kansallisena eläkkeenä.

Jos hakemuksen liitteenä on lopullisen päätöksen antamiseen tarvittavat tiedot, päätöksen voi antaa heti lopullisena.

2.2

Seurannaislaitoksen vapaakirjaeläke

Seurannaislaitos voi myöntää vapaakirjaeläkkeensä **lopullisella päätöksellä ennen** teoreettisen laitoksen lopullista päätöstä. Tällöin seurannaislaitoksen vapaakirja lasketaan kansallisena eläkkeenä ja siihen tehdään normaali kansallinen yhteensovitus.

Seurannaislaitos ottaa yhteensovituksessa teoreettisen laitoksen eläkkeenä huomioon joko puhtaan kansallisen tai sosiaaliturvasopimuksen mukaisen kansallisen eläkkeen riippuen siitä, minkä eläkkeen teoreettinen laitos ilmoittaa myöntäneensä väliaikaisella päätöksellä tai minkä se aikoo myöntää.

SOLITA

Seurannaislaitos ei kuitenkaan voi antaa päätöstään ennen teoreettisen laitoksen päätöstä, jos SOLITA-eläke tulisi otettavaksi huomioon kansallisen eläkkeen yhteensovituksessa. Seurannaislaitos antaa päätöksensä vasta sen jälkeen, kun teoreettinen laitos on ilmoittanut, mikä osa ylitteestä tulee seurannaislaitoksen osalle.

Toisen EU-maan työeläkkeen huomioon ottaminen kansallisessa yhteensovituksessa

Jos kansallisen eläkkeen yhteensovituksessa otetaan huomioon toisen EU-maan työeläkkeen tulevan ajan osuus, seurannaislaitos antaa päätöksensä vasta sen jälkeen, kun teoreettinen laitos on yhteensovittanut oman eläkkeensä.

2.3

Teoreettisen laitoksen lopullisella päätöksellä myöntämä eläke

Jos eläke tulee myönnettäväksi pro rata -eläkkeenä, eläke yhteensovitetaan teoreettisena eläkkeenä. Teoreettisen laitoksen osuus pro rata -eläkkeestä saadaan siten, että eri eläkejärjestelmien yhdistetystä pro rata -osuudesta vähennetään seurannaislaitoksen myöntämän kansallisesti yhteensovitetun (ja perhe-eläkkeessä lisäksi eläkesovitetun) vapaakirjaeläkkeen määrä. Eläkkeensaajan saaman kokonaiseläkkeen määrä säilyy näin samana kuin aikaisempien ohjeiden mukaan laskettuna.

Jos teoreettinen laitos myöntää EU-eläkkeen **puhtaan kansallisena tai sosiaaliturvasopimuksen mukaisena kansallisena eläkkeenä**, eläke yhteensovitetaan kuten normaali kansallinen eläke.

3

SOLITA

Teoreettisen eläkkeen ja SOLITA-eläkkeen yhteensovittaminen ohjeistetaan uudelleen ETA-yleiskirjeen A 70/93 uusimisen yhteydessä syksyllä 1996.

4

Tarkistus

Seurannaislaitos yhteensovittaa eläkkeensä uudelleen ja antaa tarkistuspäätöksen, jos teoreettisen laitoksen kansallisen eläkkeen perusteet muuttuvat (eli jos tulee uusia työsuhteita, vakuutuskaudet muuttuvat tai tulee muu TEL:n 8 a §:ssä tarkoitettu uudelleen yhteensovittamisen tilanne). Seurannaislaitos tarkistaa yhteensovituksensa myös silloin, jos se saa vasta

päätöksen annettuaan tiedon SOLITA-korvauksesta, joka vaikuttaa seurannaislaitoksen eläkkeen määrään.

5
Esimerkit

Oheiset esimerkit kuvaavat EU-eläkkeen laskennan menettelytapaa. Niissä yhteensovituksen ajankohta on ennen 1.1.1996 voimaantulleita muutoksia.

LA/Oili Luimula

YHTEENSOVITUS EI PIENENNÄ SEURANNAISLAITOKSEN VAPAAKIRJAA,
EU-ELÄKE MYÖNNETÄÄN PRO RATA-ELÄKKEENÄ

Ruotsissa asuvan työntekijän työkyvyttömyyseläke.

Laskelma

Työntekijän työhistoria:

TEL	VEL	EU-maa	tuleva aika
102 kk	22 kk	176 kk	185 kk
647,77 mk/kk ep. 5 080,56 mk	138,88 mk/kk ep. 5 050 mk		

TEL-vapaakirja 647,77 mk/kk (eläkepalkka 5 080,56 mk/kk).
VEL-vapaakirja 138,88 mk/kk (eläkepalkka 5 050 mk/kk)
Eläketapahtuma vuonna 1995
Suomen vakuutuskaudet yhteensä 124 kk.
EU-kuukaudet 300.

KANSALLINEN ELÄKE

Työntekijän vapaakirjat yhteensä 786,65 mk/kk

Seurannaislaitoksen vapaakirjan yhteensovitus:

Yhteensovitusperuste 5 080,56
60 % tästä 3 048,34 = **yhteensovitusraja**

Yhteensovitus ei vaikuta kansallisen eläkkeen määrään.

Seurannaislaitos myöntää vapaakirjan 647,77 mk/kk lopullisella päätöksellä.

Puhdas kansallinen eläke yhteensä 786,65 mk/kk

TEOREETTINEN ELÄKE

$$300 \quad 185 \times 1,5 \times 5 050 \\ \text{---} \times 786,65 + \text{-----} = 3 071,00 \\ 124 \quad 1200$$

Kansallisen eläkkeen yhteensovitusraja on 3 048,34. Se on myös teoreettisen eläkkeen määrä, joten teoreettisen eläkkeen määrä on 3 048,34.

LA/Oili Luimula

Pro rata-osuus teoreettisesta eläkkeestä:
124
--- x 3 048,34 = 1 259,98
300

Pro rata-eläke on 1 259,98 mk/kk.

Vertailu:

Kansallinen eläke on 786,65
Pro rata-eläke on 1 259,98

Työkyvyttömyyseläke myönnetään pro rata-eläkkeenä.

Teoreettisen laitoksen osuus pro rata-eläkkeestä saadaan siten, että kokonaispro rata-eläkkeestä vähennetään seurannaislaitoksen vapaakirjan määrä 647,77.

1 259,98 - 647,77 = 612,21

Teoreettisen laitoksen myöntämä pro rata-eläke on **612,21 mk/kk.**

Yhteenveto

Yhteensovitus ei vaikuta seurannaislaitoksen vapaakirjaeläkkeen määrään. EU-eläke tulee myönnettäväksi pro rata-eläkkeenä, koska se on eläkkeistä suurempi. Teoreettisen laitoksen eläke saadaan siten, että kokonaispro rata-eläkkeestä vähennetään seurannaislaitoksen vapaakirjaeläkkeen määrä.

LA/Oili Luimula

23.5.1996

ELÄKESOVITUS PIENENTÄÄ SEKÄ SEURANNAISLAITOKSEN
ETTÄ TEOREETTISEN LAITOKSEN KANSALLISTA ELÄKETTÄ
LESKENELÄKE MYÖNNETÄÄN KANSALLISENA

Suomessa asuvan lesken perhe-eläke.

Laskelma

Edunjättäjän työhistoria:

Ruotsi	KVTEL	TEL	tuleva aika	eläketa- pahtuma v.1994
60 kk	161 kk	120 kk	240	
	2 012,50	1 650,00	3 300,00	
	ep. 10 000 mk	ep 11 000 mk		

Edunjättäjän TEL-vapaakirja 1 650,00 mk/kk (eläke-
palkka 11 000 mk/kk).

Edunjättäjän KVTEL-vapaakirja 2 012,50 mk/kk (elä-
kepalkka 10 000 mk/kk).

EU-kuukausia on 341.

Edunjättäjän Ruotsin eläke on 718,97 mk/kk

Edunjättäjän sosiaaliturvasopimuksen mukainen **kansallinen** eläke

$$3\ 662,50 + \frac{281}{341} \times \frac{240 \times 1,5 \times 11\ 000}{1200} = 6\ 381,85$$

	edunj.el.	leskenel.
KVTEL	2 012,50	1 006,25
TEL	4 369,35	2 184,68
	-----	-----
	6 381,85	3 190,93

Yhteensovitus

3 190,93

----- x 0,60 x 11 000 = 3 300,01

6 381,85

Yhteensovitus ei vaikuta kansalliseen eläkkeeseen.

Eläkesovitus

Edunjättäjän eläkkeet:

Ruotsin eläke 718,97

Suomen eläke 6 381,85

7 100,82

Lesken omat eläkkeet:

Ruotsin eläke 2 300,00

Suomen eläke 3 512,00

5 812,00

LA/Oili Luimula

23.5.1996

Eläkesovitus:

Ylite:

5 812 - 3 821,06 = 1 990,94

Puolet ylitteestä

1 990,94

----- = 995,47

2

Ylite jaetaan Ruotsin ja Suomen leskeneläkkeiden suhteessa:

Suomen kansallinen leskeneläke 3 190,93

Laskennellinen Ruotsin leskeneläke 359,49

3 550,42

TEL:n osuus ylitteestä:

2 184,68

----- x 995,47 = 612,54

3 550,42

TEL kansallinen leskeneläke on 2184,68 - 612,54 = **1 572,14 mk/kk**, jonka TEL-laitos myöntää väliaikaisella päätöksellä.

KVTEL:n osuus ylitteestä

1 006,25

----- x 995,47 = 282,13

3 550,42

KVTEL-leskeneläke on 1 006,25 - 282,13 = **724,12**

Seurannaislaitos, Kuntien eläkevakuutus, myöntää lopullisella päätöksellä leskeneläkkeen 724,12 mk/kk.

Kansallinen leskeneläke on yhteensä 2 296,26 mk/kk.

Teoreettinen eläke

341

1,5 x 240 x 11 000

--- x 3 662,50 + ----- = 7 744,53

281

1 200

Teoreettinen leskeneläke on 3 872,27 mk/kk.

Yhteensovitusraja on 3 300,01. Se on myös teoreettisen leskeneläkkeen määrä.

Eläkesovitus:

Ylite:

5 812 - 3821,06 = 1 990,94

LA/Oili Luimula

23.5.1996

Puolet ylitteestä:

1 990,94

----- = 995,47

2

Yhteensovitettu ja eläkesovitettu teoreettinen leskeneläke on

 $3\,300,01 - 995,47 = 2\,304,54$

Pro rata-leskeneläke on

281

--- x 2 304,54 = 1 899,05

341

Vertailu:

Pro rata-leskeneläke 1 899,05

Kansallinen leskeneläke 2 296,26

Kansallinen leskeneläke on suurempi, 2 296,26 mk, joten leskeneläke myönnetään kansallisena.

Yhteenveto

Eläkesovitus pienentää sekä seurannaislaitoksen että teoreettisen laitoksen kansallista leskeneläkettä. Pro rata-leskeneläke on pienempi kuin kansallinen leskeneläke.

Tarkistus

Teoreettinen laitos voi laskea väliaikaisen päätöksen E 207-lomakkeesta saatujen tietojen perusteella. Tällöin nämä tiedot ovat myös seurannaislaitoksen päätöksen perusteena.

Seurannaislaitoksen ei tarvitse muuttaa päätöstään, jos leskeneläke myönnetään pro rata-eläkkeenä, koska teoreettisen laitoksen pro rata-eläkkeestä vähennetään seurannaislaitoksen myöntämä eläkkeen määrä. Tällöin leskeneläke kokonaisuudessaan myönnetään oikean määräisenä.

Sen sijaan jos EU-eläke myönnetään kansallisena, ja teoreettisen laitoksen väliaikaisessa päätöksessä eläkkeen perusteet ovat virheelliset, seurannaislaitos joutuu antamaan harkintansa mukaan oikaisupäätöksen, jos teoreettisen laitoksen lopullisen päätöksen jälkeen käy ilmi, että seurannaislaitoksen yhteensovituksen perusteet ovat virheelliset ja näin ollen myös vapaakirjaeläkkeen määrä on virheellinen.

LA/Oili Luimula

23.5.1996

YHTEENSOVITUS PIENENTÄÄ PERHE-ELÄKETTÄ
LESKENELÄKE MYÖNNETÄÄN KANSALLISENA
SEURANNAISLAITOS YHTEENSOVITTAA LAPSENELÄKKEEN KANSALLISESTI

Perhe-eläke, jossa Suomessa asuva leski ja lapsi ovat edunsaajina.

Laskelma

Edunjättäjän työhistoria:

Ruotsi	KVTEL	TEL	tuleva aika,	eläketa- pahtuma v.1994
60 kk	161 kk	120 kk	240	
	2 012,50	1 650,00	3 300,00	
	ep. 10 000 mk	ep 11 000 mk		

Edunjättäjän TEL-vapaakirja 1 650,00 mk/kk (eläkepalkka 11 000 mk/kk).

Edunjättäjän KVTEL-vapaakirja 2 012,50 mk/kk (eläkepalkka 10 000 mk/kk).

EU-kuukausia on 341.

Edunjättäjän sosiaaliturvasopimuksen mukainen **kansallinen** eläke

$$3\ 662,50 + \frac{281}{341} \times \frac{240 \times 1,5 \times 11\ 000}{1200} = 6\ 381,85$$

	edunj.el.	leskenel.	lapsenel.	yht.
KVTEL	2 012,50	1 006,25	670,83	1 677,08
TEL	4 369,35	2 184,68	1 456,45	3 641,13
	6 381,85	3 190,93	2 127,28	5 318,21

Yhteensovitus:

5 318,21

$$----- \times 0,60 \times 11\ 000 - 437 - 257 = 4\ 806,00$$

6 381,85

Yhteensovitusraja on 4 806,00

Ylite:

$$5\ 318,21 - 4\ 806 = 512,21$$

TEL:n osuus ylitteestä:

3 641,13

$$----- \times 512,21 = 350,69$$

5 318,21

TEL:n mukainen perhe-eläke yhteensä

$$3\ 641,13 - 350,69 = 3\ 290,44$$

LA/Oili Luimula

23.5.1996

TEL-leskeneläke:

2 184,68

----- x 4806 = 1 974,27

5 318,21

TEL-lapseneläke:

1 456,45

----- x 4 806 = 1 316,18

5 318,21

TEL-laitos, joka on teoreettinen laitos, myöntää vä-
 liallaisella päätöksellä perhe-eläkettä
 leskelle 1 974,27 mk/kk
 lapselle 1 316,18 mk/kk

(Lapselle väliaikaisella päätöksellä myönnettävä
 eläke voidaan myöntää kansallisena eläkkeenä)

SEURANNAISLAITOKSEN VAPAAKIRJA

Kuntien eläkevakuutus myöntää lopullisella päätök-
 sellä vapaakirjaeläkkeen ennen teoreettisen laitok-
 sen lopullista päätöstä.

KVTEL:n osuus ylitteestä eli 512,21 mk:sta

1 677,08

----- x 512,21 = 161,52

5 318,21

KVTEL:n mukainen perhe-eläke yhteensä:

1 677,08 - 161,52 = 1 515,56

Leskeneläke

1 006,25

----- x 4 806 = 909,34

5 318,21

Lapseneläke

670,83

----- x 4 806 = 606,22

5 318,21

Lesken kansallinen eläke yhteensä

TEL 1 974,27

KVTEL 909,34

2 883,61

TEOREETTINEN ELÄKE

341

--- x 3 662,50 +

1,5 x 240 x 11 000

281

1200

= 7 744,53

LA/Oili Luimula

23.5.1996

Lesken osuus edunjättäjän teoreettisesta eläkkeestä
 $6/12 \times 7\,744,53 = 3\,872,27$

Lapsen osuus edunjättäjän teoreettisesta eläkkeestä
 $4/12 \times 7\,744,53 = 2\,581,51$

Lesken ja lapsen eläke on yhteensä 6 453,78

Yhteensovitusraja 4 806,00

Lesken osuus yhteensovitetusta teoreettisesta perhe-
 eläkkeestä:

3 872,27

----- x 4 806 = 2 883,60

6 453,78

Pro rata-eläke edellisestä

281

--- x 2 883,60 = 2 376,22

341

Vertailu:

Kansallinen leskeneläke 2 883,71

Pro rata-leskeneläke 2 376,22

Leskeneläke myönnetään kansallisena, koska se on suurempi. Se on 2 883,71 mk/kk.

Lapsen osuus teoreettisesta eläkkeestä

2 581,51

----- x 4 806,00 = 1 922,40

6 453,78

Tästä vähennetään seurannaislaitoksen lopullisella päätöksellä myöntämä vapaakirjaeläke **606,22 mk.**

1 922,40 - 606,22 = 1 316,18

Teoreettinen laitos, TEL-eläkelaitos, myöntää lopullisella päätöksellä teoreettisen eläkkeen määräisen lapseneläkkeen **1 316,18 mk/kk.**

Yhteenveto

Yhteensovitus pienentää seurannaislaitoksen perhe-eläkkeen määrää. Leskeneläke tulee myönnettäväksi kansallisena. Teoreettisen laitoksen lapseneläke saadaan siten, että teoreettisen eläkkeen lapsen osuudesta vähennetään seurannaislaitoksen kansallisesti yhteensovitettu vapaakirjaeläkkeen määrä.